

11-класс

Кыргыз тили жана адабияты

Кыргыз тили

№1. Архаизмди белгиңиз.

- А) ырашкер
- Б) сүрдүү
- В) текебер
- Г) наздуу

№2. Архаизмди белгиңиз.

- А) кусалык
- Б) мажбур
- В) мөөнөт
- Г) ыңкылап

№3. Архаизмди белгиңиз.

- А) урмат
- Б) сапар
- В) уруят
- Г) мыйзам

№4. Сүйлөмдөгү белгиленген фразеологизмдин маанисин аныктаңыз.

Айтылып калгандан кийин маселеге моюн сүндү.

- А) макул болду
- Б) өтүнүп отурду
- В) коркуп калды
- Г) каршы чыкты

№5. Сүйлөмдөгү белгиленген фразеологизмдин маанисин аныктаңыз.

Убагында кармап калбасак, изин сүүдүрүп кетет.

- А) татаалданып
- Б) көңүлүн калтырып
- В) танып
- Г) дайынсыз болуп

№6. Диалектилик сөздү белгиңиз.

- А) мекиян
- Б) көтөрмө
- В) бузуку
- Г) бариктер

№7. Диалектилик сөздү белгиңиз.

- А) көрпө
- Б) зайып
- В) орок
- Г) үйүр

№8. Өтмө маанидеги сөз катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) Малдын азабы жүрөгүнө сары майдай тийди.
- Б) Мамлекетибизде малды каттоо иши башталды.
- В) Атам малды баккан адамды издеди.
- Г) Бизде мал багуу иши жакшы жолго коюлган.

№9. Өтмө маанидеги сөз катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) Ыр түрүндөгү чыгармалар топтолду.
- Б) Аянтта майрамга карата ырлар жаңырды.
- В) Ырды көкүрөгү менен туюп жатты.
- Г) Толук ойду билдирген ыр болду.

№10. Өтмө маанидеги сөз катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) Жыгач буюмдарды жасоо боюнча эч ким теңеле албайт.
- Б) Жыгачты даярдоо жана иштетүү жогорку эмгекти талап кылды.
- В) Студияга жыгачты камырдай ийлеген уста конокко келди.
- Г) Айрымдар жыгачтын табиятын көп түшүнө бербейт.

№11. Үндөштүк бузулган сөздү белгилеңиз.

- А) табигый
- Б) жүдөө
- В) токтоо
- Г) жалгыз

№12. Үндөштүк бузулган сөздү белгилеңиз.

- А) максат
- Б) кургак
- В) расмий
- Г) өмүр

№13. Кайсы сөздө белгиленген тамга жарылма үнсүз болот?

- А) талант
- Б) сөз
- В) заман
- Г) жер

№14. Кайсы сөздө белгиленген тамга жарылма үнсүз болот?

- А) үдүл
- Б) көркөм
- В) жеңил
- Г) мезгил

№15. Берилген үзүндүнүн стилин аныктаңыз.

Кечээ сентябрь айында Талас жергесинде айылдык кеңешке шайлоо болуп өттү.
Жеңүүчүлөр аныкталып, жыйынтыгында, эл ыраазы болду.

Алар өз отурумунда бир добуштан төрагасын шайлашып, республика боюнча эң үлгүлүү аймак болуу максатында демилгелерди көтөрүштү.

- А) илимий
- Б) расмий иш кагаздары
- В) көркөм
- Г) публицистикалык

№16. Берилген үзүндүнүн стилин аныктаңыз.

Кыргыз билим берүү академиясында окумуштуулардын илимий жыйыны болуп өттү. Илимий жыйындын негизги максаты-маданий, рухий баалуулуктарды жайылтуу .

Жыйында Фарида Жамгырчиевна «Манас» эпосу боюнча доклад окуду. Фарида Жамгырчиевнанын илим жаатында кошкон салымы зор.

- А) публицистикалык
- Б) расмий иш кагаздары
- В) көркөм
- Г) илимий

№17. Берилген сөз айкаштары көбүрөөк мүнөздүү стилди белгилеңиз: «буйрук берем», «чечим кабыл алат».

- А) официалдуу иш кагаздары
- Б) публицистикалык
- В) илимий
- Г) көркөм

№18. Берилген сөз айкаштары көбүрөөк мүнөздүү стилди белгилеңиз: «сунуштайт», «эскертет».

- А) илимий
- Б) публицистикалык
- В) көркөм
- Г) официалдуу иш кагаздары

№19. Көркөм стилге туура келбеген жанрды белгилеңиз.

- А) эпопея
- Б) ыр
- В) очерк
- Г) драма

№20. Көркөм стилге туура келбеген жанрды белгилеңиз.

- А) тамсил
- Б) жомок
- В) макала
- Г) уламыш

№21. Киринди сөз катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) Көргөм, суу алып келе жатып көргөм.
- Б) Сиз тууралуу жакшы сөздөрдү укканбыз.
- В) Эмнеси болсо да, адамкерчилиги сакталыптыр.
- Г) Ой, өзүнүн тилегин ырга кошуп алыптыр.

№22. Киринди сөз катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) «Келиштикти, иним?» – деди агасы.
- Б) Жакшы, ой-боой, бул чоңойгон тура.
- В) Кандай болбосун, дүйнөлүк мелдешке жетиш.
- Г) Же абышка болгучакта жетелейсиңби, бала?

№23. Белгиленген сөз айкашынын морфологиялык мүнөздөмөсүн аныктаңыз.

Ыр менен жазылган либретто жогору бааланат.

- А) этиш
- Б) аныктооч
- В) чакчыл түрмөк
- Г) атоочтук түрмөк

№24. Белгиленген сөз айкашынын морфологиялык мүнөздөмөсүн аныктаңыз.

Түздөн-түз уюштуруучу адамдарды кабыл алдык.

- А) чакчыл түрмөк
- Б) аныктооч
- В) атоочтук түрмөк
- Г) кыймыл атооч

№25. Сүйлөмдөгү бөлүкчөнү аныктаңыз.

Ары жаш, ары алгыр бүркүт экендигин эч ким танбайт.

- А) ары
- Б) алгыр
- В) эч
- Г) ким

№26. Сүйлөмдөгү бөлүкчөнү аныктаңыз.

Мына мунун дал өзүнө окшогон бирөө бар.

- А) Мына
- Б) мунун
- В) дал
- Г) өзүнө

№27. Белгиленген сөздөрдөн катыштык сын атоочту аныктаңыз.

- А) Там түбүндө **кара** дөбөт уктап жатат.
- Б) **Мүздак** шамалдын илеби бетке уруп турат.
- В) Күрөк менен **тоң** жерди казып жатышат.
- Г) Жардын кырындагы **кыска** жол менен баратат.

№28. Белгиленген сөздөрдөн катыштык сын атоочту аныктаңыз.

- А) Быйыл **жазгы** куштар эрте келди.
- Б) Ал үчүн сыр сактоо – эң **оор** иш болот.
- В) Борбордо **бийик** үйлөр салынып бүттү.
- Г) **Жаман** адам өз камын ойлойт.

№29. Грамматикалык жактан синтаксистик нормалар сакталбаган сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) Бир кезде ити анда-санда арсылдай баштады.
- Б) Балдардын айласы эми чындап кетти.
- В) Карыя өткөн окуяга эми гана түшүндү.
- Г) Эки бала аны көргөн урушуп кетишти.

№30. Грамматикалык жактан синтаксистик нормалар сакталбаган сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) Ушу кезде кемеге жактан дабыш угулду.
- Б) Асел жеңе үй тиричилигине кайра киришти.
- В) Түбүнөн жылуу мешинин карыя орун алды.
- Г) Болгон иштин жайын айтып түшүндүрдү.

№31. Берилген сүйлөмдөгү үтүр белгилеринин ордун көрсөтүңүз.

Кечиресиң(1) досум(2) биз менен(3) бирге(4) бийлеп кетиңиз?

- А) 1, 3
- Б) 2, 4
- В) 1, 2
- Г) 2, 3

№32. Берилген сүйлөмдөгү үтүр белгилеринин ордун көрсөтүңүз.

Тамаша(1) жеңе (2) мен(3) жумушка (4) эртерээк барайын.

- А) 1, 3
- Б) 1, 2
- В) 2, 4
- Г) 2, 3

№33. Берилген сүйлөмдөгү сызыкчанын ордун аныктаңыз.

Ысык-Көл (1) Арсланбаб, Бурана, Таш-Рабат (2) бардыгы (3) Кыргызстандын (4) ажайып жерлери деп айтылат

- А) 1
- Б) 2
- В) 3
- Г) 4

№34. Берилген сүйлөмдөгү сызыкчанын ордун аныктаңыз.

Сансевиерия (1) фикус, герань, хлорофитум (2) гүлдөрүнүн бөлмөнү (3) тазалоочу касиеттери(4) жогору болот.

- А) 1
- Б) 2
- В) 3
- Г) 4

№35. Сызыкча тыныш белгиси туура келген сүйлөмдү аныктаңыз.

- А) Балалуу үй күндөй чачырайт.
- Б) Бакыттын кушу балалыкта.
- В) Балалуу үй бактылуу үй.
- Г) Бакыттын изи балалыктабы?

№36. Сызыкча тыныш белгиси туура келген сүйлөмдү аныктаңыз.

- А) Билимдүү караңгыда да жол табат.
- Б) Жанып турган чырак керек болот.
- В) Билимдүүгө чырак зарылбы?
- Г) Билим жанып турган чырак.

№37. Орфографиялык жактан туура эмес жазылган сөздү аныктаңыз.

- А) куу кекиртект
- Б) майлу жүрөк
- В) оң көз
- Г) төл башы

№38. Орфографиялык жактан туура эмес жазылган сөздү аныктаңыз.

- А) мойун толгоо
- Б) таң атуу
- В) маң болуу
- Г) өзөгү күйүү

№39. Тыныш белгиси туура коюлган сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) «Адамдын өзүнө баа бербе, – деп айтчу чоң энем, акылына баа бер».
- Б) «Адамдын өзүнө баа бербе, – деп айтчу чоң энем, – акылына баа бер».
- В) Адамдын өзүнө баа бербе! деп айтчу чоң энем, акылына баа бер.
- Г) – Адамдын өзүнө баа бербе, деп айтчу чоң энем, акылына баа бер».

№40. Тыныш белгиси туура коюлган сүйлөмдү белгилеңиз.

- А) «Айтпа, – деди карыя, – айткандан кийин кайтпа».
- Б) «Айтпа, – деди карыя, айткандан кийин кайтпа».
- В) – Айтпа, – деди карыя айткандан кийин кайтпа.
- Г) Айтпа!, деди карыя, айткандан кийин кайтпа».

№41. Фразеологизмдерди мааниси менен дал келтириңиз.

Фразеологизм		Мааниси	
А	битин сыгып, канын жалаган	1	кедей
Б	иттин кара капталындай	2	сараң
В	итке минип калуу	3	көп
Г	чымын-куюн болуу	4	чоңоюу
		5	катуу чуркоо

Жообу:

А	
Б	
В	
Г	

№42. Текстти мазмуну боюнча стилдерин дал келтириңиз.

Текст		Стиль	
А	Мен, тамак-ашты көзөмөлдөөчү Ташматов Аскар, буйруктун негизинде мекеменин ашканасын текшерип чыктым. Жыйынтыгында төмөндөгүлөр аныкталды ...	1.	Илимий
Б	А. Жумакматов атындагы симфониялык оркестри Нарын шаарында концерттин тартуулашты. Мындай максаттагы гастроль республикабыздын бардык аймактарында уланат.	2.	Публицисти-калык
В	Таң менен магдырап тынчтык басты. Бактек озунуп күүлдөбөгөндө, мен кыңылдап жибермекмин.	3.	Көркөм
Г	Кыргыз Республикасынын музыкага эмгеги сиңиргендиги үчүн композитор К.И. Букалаевге «Кыргыз Республиксынын эмгек сиңирген артисти» деген наам берилсин.	4.	Расмий иш кагаздары
		5.	Расмий эмес иш кагаздары

Жообу:

А	
Б	
В	
Г	

№43. Берилген мисалдарды маанисине жараша оң жактагы стилдин түрлөрү менен дал келтириңиз.

Мисалдар		Стилдин түрлөрү	
А	очерк	1	илимий
Б	диссертация	2	көркөм
В	буйрук	3	публицистикалык
Г	мүнөздөмө	4	расмий
		5	расмий эмес

Жообу:

А	
Б	
В	
Г	

№44. Багыныңкы сүйлөмдүн түрлөрүн маанисине жараша оң жактагы мисалдар менен дал келтириңиз.

Багыныңкы сүйлөмдүн түрлөрү		Мисалдар	
А	Баш сүйлөмдүн максатын билдирген сүйлөм	1	Быйыл жай жаанчыл болуп, малдарга тоют аз камдалды.
Б	Баш сүйлөмдүн карама-каршысын билдирген сүйлөм	2	Сыртта каткыргандар ким экенин билиш үчүн, эшикке чуркап кетти.
В	Баш сүйлөмдүн себебин билдирген сүйлөм	3	Жасаган ишине билмексен болуп, Шабдан унчукпай отурду.
Г	Баш сүйлөмдүн сыпатын билдирген сүйлөм	4	Өзү кичинекей болсо да, акылы абдан көп болот.
		5	Досторуң кандай болсо, сен да ошондой болосуң.

Жообу:

А	
Б	
В	
Г	

Кыргыз адабияты

№45. «Махабат жөнүндөгү дүйнөдөгү эң сонун баян» деген бааны ким, кайсы чыгармага берген?

- А) Казак элинин атактуу жазуучусу М. Ауэзов “Кыямат” романына
- Б) Француз элинин улуу жазуучусу Луи Арагон «Жамийла» повестине
- В) Белгилүү сынчы Кеңешбек Асаналиев “Делбирим” повестине
- Г) Нивх элинин белгилүү жазуучусу В. Санги “Бетме-бет” повестине

№46. “Кылым карытар бир күн” романында акыл-эстен ажыратылган кулду кантип аташкан?

- А) найман
- Б) жуан-жуан
- В) маңкурт
- Г) баатыр

№47. Бир нерсени, көрүнүштү башка бир нерсе же көрүнүш менен атоого негизделген көркөм сөз каражаты эмне деп аталат?

- А) монолог
- Б) аллегория
- В) гиперболо
- Г) метафора

№48. Эпикалык жанрды ата?

- А) Жомок
- Б) Комедия
- В) Повесть
- Г) Лирика

№49. К.Жусуповдун «Ыр сабындагы өмүр» деген китеби кайсы акындын өмүр- тагдырына арналган жана жанрдык жактан кандай чыгарма?

- А) Аалы Токомбаевдин; ыр менен жазылган поэма
- Б) Касым Тыныстановдун; драмалык чыгарма
- В) Жусуп Турусбековдун; новелла
- Г) Алыкул Осмоновдун; эссе

№50. Кеңеш Жусуповдун башка авторлордон айырмаланган жаңычылдыгы эмнеде?

- А) Махабат лирикаларын жазган
- Б) Тарыхый романдарды жазган
- В) Чыгарманы эссе формасында жазган
- Г) Музыкалык драмаларды жазган

№51. С. Эралиевдин “Кесиринсан” поэмасында кайсы маанилүү окуя сүрөттөлгөн?

- А) 1916-жылдагы Үркүн улуттук боштондук кыймылы
- Б) 1941-1945-жылдардагы Улуу Ата-Мекендик согуш
- В) 1986-жылдагы Чернобыль АЭСиндеги авария
- Г) 1993-жылы кабыл алынган КРнын Конституциясы

№52. С. Эралиевдин “Кесиринсан” поэмасынын өзөктүү идеясы эмнеде?

- А) Кайдыгерлик менен жоопкерсиздикке жол бербөө
- Б) Ууланган зонадагы буюм-тайымдарды колдонбоо
- В) Оор кырдаалда өзүнүн гана керт башын ойлоо
- Г) Тагдырдын оор сыноосуна ар дайым моюн сунуу

№53. Сооронбай Жусуевдин “Курманжан датка” романы кандай формада жазылган чыгарма?

- А) кара сөз формасында
- Б) ыр формасында
- В) драмалык чыгарма
- Г) эссе формасында

№54. “Курманжан датка” романыны эмнеси менен баалуу?

- А) тарыхый инсан тууралуу жазылгандыктан
- Б) аялзатынын энелик образын даңазалагандыктан
- В) узак убакытты өз ичине камтыгандыктан
- Г) кыргыз, орус дипломатиясын чагылдыргандыктан

№55. Мар Байжиевдин кайсы киносценарийи эл аралык сыйлыкка татыктуу болгон?

- А) “Кызыл алма” кинотасмасы
- Б) “ Айыл кемп” кинотасмасы
- В) “Ак илбирстин тукуму” тасмасы
- Г) “Махабат дастаны” кинотасмасы

№56. Мар Байжиевдин “Төрт адам “пьесасында өз өмүрүн башкалар үчүн кыйган Азиз Назиге кандай жыйынтык чыгарууга таасир этти?

- А) башкалардын айтканы менен жашоо жеңил болорун
- Б) артка кайрылуу эми кеч экендигин түшүнүүгө
- В) тандаган жашоосуна эле ыраазы болуу керектигин
- Г) адам өз жашоосуна өзү гана ээ экендигин түшүнүүгө

№57. Токтоболот Абдумомуновдун “Абийир кечирбейт” драмасынын негизги идеясы эмнеде эле?

- А) адамды ар дайым кечиримдүү болууга үндөө
- Б) кандай гана болбосун өз максатына жетүүгө
- В) тагдыр кандай жазылса, ошого баш ийүүнү
- Г) ар дайым адамдарга ишенип жашоо зарыл

№58. Ч. Айтматовдун «Тоолор кулагында» романындагы илбирсти эмне үчүн «Жаабарс» атап коюшкан?

- А) тиштегендеги азуулары канжар сымал болгондуктан
- Б) секириги жаа огу сымал тез жана шамдагай болгондуктан
- В) эл оозунда айтылган олжолуу жырткыч болгондуктан
- Г) карылыгы келип, аң улоосу айбаттуу болгондуктан

№59. Ч. Айтматовдун «Тоолор кулагында» романынын негизги идеясы?

- А) жаратылыштагы жаныбарлардын табиятын сүрөттөө
- Б) достук маселеси, аны көздүн карегиндей сактоо
- В) басма сөз кызматты жана журналисттик кесипти даңазалоо
- Г) жаратылышка кол салуудан, табиятты бүлүндүрүүдөн алыс болуу

№60. Ч. Айтматовдун «Тоолор кулагында» романында «Колуктунун үнү» уламышы аркылуу автор кандай негизги ойду бергиси келди?

- А) кудалашуу салтын белгилөө
- Б) тагдырга моюн сунуу
- В) сүйүүнү даңазалоо
- Г) сүйүү кошогуң көрсөтүү